

Євгенія Ковач,
здобувачка 1 курсу магістратури
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»,
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник:
Лілія Ребуха,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Управлінська діяльність керівника є складним і багатоманітним явищем, в якому тісно переплітаються різні галузі наукового знання і суспільної практики. Сенс управління полягає у створенні організаційних умов і стимулів, що дозволяють максимально використовувати трудовий потенціал працівників для отримання позитивних результатів в освітній сфері. При цьому учасники управлінської діяльності розглядаються як об'єкти і суб'єкти соціальної взаємодії, що виконують професійні завдання. Однак сучасні теорії управління дотримуються думки, що центральне місце в системі управління займає людина у сукупності із своїми індивідуально-психологічними особливостями, інтересами і відносинами [1, с. 170]. Отже, успіх управління досягається в тому випадку, якщо керівник опиратиметься не тільки на знання та досвід у сфері освіти, а й на знання психології як власної, так і працівника, і професійної групи, ефективно застосовувати методи психолого-педагогічного впливу у процесі управлінської діяльності.

У загальному вигляді процес управління освітнім закладом представляється як сукупність дій суб'єкта управління, орієнтованих на зміну існуючого стану організації або її складових частини у напрямку досягнення

цілей та забезпечення балансу освітньої організації з соціумом. Діяльність керівника включає дві взаємопов'язані сторони:

- технологічну, пов'язану з функціонуванням матеріально-технічних систем;
- людську, що відображає сукупність міжособистісних та групових відносин, комунікацій та взаємодій.

Важливо, що успіх управління в освіті досягається в тому випадку, якщо керівник закладу освіти буде опиратись не тільки на знання і досвід у сфері освіти та організації освітньої діяльності, а й на знання психології як власної, так і працівника й професійної групи, ефективно застосовуючи методи психолого-педагогічного впливу у процесі управлінської діяльності [4].

При цьому необхідно враховувати, що центральною ланкою управлінської діяльності виступає особа-фахівець. Тому управління – це, насамперед, психолого-педагогічний процес, який передбачає вплив одних освітян на інших з метою організації спільної діяльності. Причому цей вплив виявляється не просто на людей як суб'єктів природи та суспільства, але й на їх психіку. В такому разі предметом управлінської діяльності виступають як окремі педагоги, так і групи людей у сукупності з їхніми індивідуальними та соціально-психологічними особливостями. Це означає, що успішність управлінської освітньої діяльності зумовлює знання психологічних та психічних механізмів, що регулюють поведінку та діяльність учасників управлінського процесу, закономірностей розвитку психіки людини та психології професійної групи, вміння керівника враховувати та спиратися на ці явища при реалізації поставлених цілей і вирішенні завдань, що виникають [2, с. 193–194; 3, с. 114–116].

Вагому роль у процесі прийняття управлінського рішення відіграє мислення та інтелект керівника. Більше того, прийняття управлінського рішення

– це сфера управлінської діяльності, у якій значення мислення проявляється по-особливому: від здатності керівника виявляти причинно-наслідкові зв'язки, що виникають у соціальних системах, у поведінці людей до розуміння закономірностей, що визначають поведінку педагогічної організації у її внутрішньому та зовнішньому середовищі. Мислення керівника як процес здійснюється в системі розумових операцій: аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, систематизації, класифікації, конкретизації та абстрагування.

Отже, управлінська діяльність керівника є складним і багатоманітним явищем, у якому тісно переплітаються різні галузі наукового знання і суспільної практики. Водночас успішність у цій царині може бути досягнута лише у тому випадку, якщо на всіх етапах управління враховуються закономірності функціонування психіки особистості та всіх суб'єктів управлінського процесу.

Список використаної літератури

1. Губа Б. Р. Управлінська культура викладача як психолого-педагогічний феномен. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: «Педагогічні науки», 2021. №4. С. 170–175. URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/4053>*

2. Ребуха Л. З., Мазурик Н. Ю. Педагогічні умови формування управлінської комунікативної толерантності у майбутніх фахівців закладів освіти. *Інновації в освіті: перспективи розвитку: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. (Тернопіль, 20 трав. 2021 р.) Тернопіль: ЗУНУ, 2021. С. 193–195.*

3. Ребуха Л. З. Професійна підготовка майбутніх фахівців управління закладами освіти на засадах міждисциплінарної інтеграції. *Гуманітарні студії: історія та педагогіка, 2021. №1(01). С. 113–123.*

4. Рогова Т. В. Персоналізований підхід в управлінні педагогічним колективом школи. Харків: Нове слово, 2006. 300 с.